Sygn. akt XV C 80/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant: stażysta Katarzyna Ignacek

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016r. w Gdańsku

sprawy z powództwa D. K., P. K. (1) i małoletniej M. K. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego I. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki D. K. kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 03 kwietnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. , z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. K. (1) kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 03 kwietnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r., z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz małoletniej powódki M. K. kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 03 kwietnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r., z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

IV. oddala powództwo w pozostałej części;

V. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów: D. K. kwotę 4.000 zł ; na rzecz powoda P. K. (1) kwotę 4.000 zł oraz na rzecz małoletniej powódki M. K. kwotę 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 3086,80 zł (trzy tysiące osiemdziesiąt sześć złotych i 80/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

VII. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 4330,02 zł (cztery tysiące trzysta trzydzieści złotych i 02/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 lutego 2015r. powodowie D. K. , P. K. (1) i małoletnia M. K. reprezentowana przez matkę I. K. domagali się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz:

1. D. K. kwoty 250.000 zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego z powodu śmierci ojca S. K. w wypadku z dnia 21 lipca 2006r.;

2. P. K. (1) kwoty 250.000 zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego z powodu śmierci ojca S. K. w wypadku z dnia 21 lipca 2006r.;

3. małoletniej M. K. kwoty 250.000 zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego z powodu śmierci ojca S. K. w wypadku z dnia 21 lipca 2006r.;

4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych bądź spisu kosztów.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż w dniu 21 lipca 2006r. w miejscowości P. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku którego śmierć poniósł S. K. . Kierujący samochodem ciężarowym marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie zachował szczególnej ostrożności zjeżdżając na utwardzone pobocze, a następnie kontynuując jazdę, w wyniku czego potrącił poprzedzającego go, jadącego w tym samym kierunku S. K., który w tym samym dniu zmarł w (...) Nr 1 (...) w wyniku mnogich uszkodzeń ciała(głowy) Sprawca został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w T.II Wydział Karny z dnia 22 grudnia 2006r sygn.. akt IIK 536/06. Powodowie w dniu wypadku ojca byli małoletni : D. miała 11 lat , P. 9 lat a M. lat 8. Powodowie w dniu 28 lutego 2014r. zgłosili żądania zapłaty zadośćuczynienia dla każdego z nich w wysokości po 250.000 zł oraz stosownego odszkodowania w wysokości po 25.000 zł dla D. i P. K. (1) oraz 27.600 zł dla M. K. W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego na podstawie decyzji z dnia 3 kwietnia 2014r. pozwany przyznała na rzecz każdego z powodów po 25.000 zł tytułem stosownego odszkodowania, natomiast odmówił przyznania zadośćuczynienia z tytułu bezprawnego zerwania więzi rodzinnych.

Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali przepis art. 448 k.c. oraz przytoczyli orzecznictwo sądów polskich pierwszej i drugiej instancji zgodnie z którymi najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 §1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. Ponadto powodowie podnieśli, iż katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Biorąc pod uwagę dorobek judykatury i doktryny nie budzi wątpliwości powodów, że śmierć osoby bliskiej niewątpliwie stanowi naruszenie dóbr osobistych w postaci zerwania więzi emocjonalnej rodzica z dzieckiem . Powodowie wskazali, iż w związku ze śmiercią ojca doszło do naruszenia ich dóbr osobistych w postaci prawa do więzi emocjonalnej i rodzinnej ze zmarłym S. K. oraz prawa do niezakłóconego życia rodzinnego. Tracąc więź z ojcem w tak młodym wieku , jego dzieci utraciły szansę na prawidłowe , szablonowe wychowanie , co może odbić się negatywnie na ich życiu , a matka nie może im zapewnić poczucia bezpieczeństwa i zastąpić roli ojca. Obecność ojca wżyciu dzieci zapewnia większą stabilizację i szansę poprawnego rozwoju. Relacja z ojcem stanowi odgrywa dużą rolę w edukacji szkolnej, ponieważ stanowi swego rodzaju autorytet w rodzinie , ojcowie zazwyczaj mobilizują dzieci do osiągania lepszych wyników i podtrzymywania swoich zainteresowań.

Dla 11 letniej D. śmierć ojca stanowiła ogromny wstrząs , była z nim silnie związana , z niecierpliwością wyczekiwała dni z nim spędzanych , było to dla niej „święto" : spacery w parku, zabawy na placu zabaw, wycieczki do zoo. Ponadto był dla niej wsparciem w trudnych sprawach związanych ze szkołą , dzięki czemu udawało się jej pokonać nieśmiałość.

9-letni P. stracił ojca w chwili , kiedy jego obecność stawała się coraz bardziej istotna, potrzebował ojca tak jak jego rówieśnicy. Zawsze jeździł z tatą na boisko , gdzie razem grali w piłkę nożną, wspólnie łowili ryby. To ojciec był z nim w szpitalu , kiedy miał wycinany trzeci migdał, rozmawiał z nim na różne tematy, po śmierci ojca odczuwał żal, że tata zostawił go w najbardziej potrzebnym etapie życia .

Małoletnia M. straciła ojca w wieku 8 lat. Był to dla niej ogromny szok i zderzenie z rzeczywistością , nie chciała wierzyć w to co się stało, zwłaszcza że jeszcze dzień wcześniej spędzała z ojcem czas. Mimo że rodzice nie byli razem to nie znaczyło ,że nie spędzała czasu z ojcem i za nim nie tęskniła, przeciwnie spędzała z nim dużo czasu , do dziś czuje tęsknotę za ojcem i gorycz ,że go już przy niej nie ma. Według powodów zadośćuczynienie w kwotach po 250.000 zł jest odpowiednie zważywszy na stopień ich powiązania emocjonalnego z ojcem , który zginął nagle i tragicznie oraz to ,że ich więź rodzinna została zerwana na zawsze. Kwota zadośćuczynienia powinna być odpowiednio wysoka aby nie doszło do deprecjacji tego dobra. Cierpienie dzieci wywołane tragiczną i nagła śmiercią ojca jest niewyobrażalne i postawiło piętno na ich psychice do końca życia.

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 lipca 2015r.(k. 83-97) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że co do zasady ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 21 lipca 2006r. i tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej wypłacił powodom łącznie 75.000 zł. Pozwany zakwestionował zasadność roszczeń powodów o zadośćuczynienie podnosząc brak przesłanek ochrony dóbr osobistych w sprawie, a z ostrożności procesowej zakwestionował również ich wysokość jako wygórowane.

Pozwany zarzucił , iż przepis art. 34 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (lex specialis) przewiduje ,że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie , jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są obowiązani do odszkodowania za wyrządzona w związku z ruchem tego pojazdu szkodę , której następstwem jest śmierć, uszkodzenia ciała, rozstrój będący następstwem śmierci , uszkodzenia ciała rozstrój zdrowia bądź utrata , zniszczenie , uszkodzenie mienia. Przytoczona regulacja wyklucza odpowiedzialność ubezpieczyciela za naruszenia innych dóbr osobistych niż życie lub zdrowie człowieka. Pozwany przytoczył dwa orzeczenia : Sądu Apelacyjnego w G. z dnia 26.06.2018r. IACa 584/08 i SN z dnia 25.05.2011 II CSK 537/10 , które wskazały na brak podstawy do domagania się przez członków rodziny od pozwanego ubezpieczyciela zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych polegających na przerwaniu szczególnej więzi rodzica z dzieckiem (śmierć poszkodowanego w wypadku).

Po prawomocnym oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych – w piśmie procesowym z dnia 20 maja 2015r.(k. 60 akt) powodowie ograniczyli żądanie pozwu do kwot po 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia dla każdego z nich i uiścili należną opłatę od pozwu po 10.000 zł każdy.

<u>Sąd ustalił następujący stan faktyczny</u>

Bezspornym jest ,że w dniu 21 lipca 2006r. w miejscowości P. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku którego śmierć poniósł S. K. . Kierujący samochodem ciężarowym marki M. (...) o numerze rejestracyjnym (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie zachował szczególnej ostrożności zjeżdżając na utwardzone pobocze, a następnie kontynuując jazdę, w wyniku czego potrącił poprzedzającego go, jadącego w tym samym kierunku S. K., który w tym samym dniu zmarł w (...) Nr 1 (...) w wyniku mnogich uszkodzeń ciała(głowy) Sprawca P. D. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w T. II Wydział Karny z dnia 22 grudnia 2006r sygn.. akt IIK 536/06 na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat – na podstawie art. 177 § 2 kk

okoliczności bezsporne, nadto wyrok Sądu Rejonowego w T.z dn. 22.12.2006r., sygn. akt II K 536/06, k.15; odpis skrócony aktu zgonu S. K. , k. 14

Sprawca szkody w dniu wypadku posiadał ważne ubezpieczenie obowiązkowe odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego u pozwanego (...) SA w W. . W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego na podstawie decyzji z dnia 3 kwietnia 2014r. pozwany przyznał na rzecz każdego z powodów po 25.000 zł tytułem

odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. oraz poinformował powodów że nie znajduje podstaw do przyznania zadośćuczynienia w związku z naruszeniem dóbr osobistych w postaci bezprawnego zerwania więzi rodzinnych .

okoliczności bezsporne, nadto decyzje pozwanego z dn. 03.04..2014r. k.22,23,24 , zgłoszenia szkody k. 19-21

W dniu wypadku S. K. miał 35 lat. Miał troje dzieci z małżeństwa z I. K., ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód w 2002 roku bez orzekania o winie stron. Powodowie D., P. i M. mieszkali z matką w G. , ich ojciec S. mieszkał w mieszkaniu po rodzicach z inna kobietą w P. koło T.. Mimo rozwodu zmarły utrzymywał bardzo dobre kontakty ze swoimi dziećmi, które przy każdej sposobności odwiedzał. Wizyty ojca były bardzo częste w ostatnim czasie przed wypadkiem z uwagi na chęć pogodzenia się z byłą żoną Ojciec przez cały czas kochał powodów, zabierał ich na spacery , na wycieczkę do ZOO, syna brał ze sobą na ryby lub grał w piłkę nożną , brał udział w uroczystościach Świąt , zabierał dzieci do swojej rodziny, dużo rozmawiał z dziećmi.

S. K. był kochającym i troskliwym ojcem. Córce D. kupił wymarzony czerwony rower , z synem P. był przez 3 dni w Szpitalu w S. , gdy wycinali mu migdał. Zmarły dawał powodom pieniądze na ich potrzeby , kupował prezenty, służył wsparciem i pomocą dla dzieci. Po jego śmierci w życiu powodów pozostała pustka i ogromny żal ,że jego nie będzie przy nich w dobrych i złych chwilach, że nikt go nie zastąpi. . Powódka D. K. w chwili śmierci ojca miała 11 lat, jej brat P. 9 lat a siostra M. lat 8, na wiadomość o śmierci ojca dzieci zareagowały krzykiem i płaczem , bardzo przeżyły utratę ojca , brały udział w pogrzebie i do dzisiaj odwiedzają cmentarz w P. , gdzie ojciec został pochowany. Po śmierci ojca powód P. K. (1) miał kłopoty w szkole , miał problemy z zachowaniem , brał udział w bójkach z kolegami , stał się nerwowy ,wybuchowy , a jego siostry raczej zamknęły się w sobie.

dowód: wyjaśnienia powoda P. K. (1) k. 102 (czas: 00:28:30 -00:40:26); wyjaśnienia powódki D. K. k. 137-138 (czas: 00:03:18 - 00:19:12); zeznania przedstawiciela ustawowego I. K. k. 101 (czas: 00:06:09 - 00:28:29);

U wszystkich powodów śmierć ojca wpłynęła negatywnie na ich stan psychiczny , spowodował pogorszenie stanu psychicznego adekwatnie do zaistniałych okoliczności (reakcja dezadaptacyjna pod postacią reakcji żałoby , która jest typową reakcją psychologiczną w wypadku utraty osoby bliskiej). Proces żałoby nie został u nich zaburzony czy przedłużony. Przejściowe trudności w funkcjonowaniu psychologicznym nie przybrały nasilenia powodującego dezintegrację funkcjonowania psychologicznego lub społecznego. Reakcje te trwały u wszystkich powodów kilku miesięcy , nie spowodowały trwałych zmian w ich osobowości (w rozumieniu objawów klinicznych) , aktualnie nie wykazują zaburzeń psychicznych czy emocjonalnych wynikających bezpośrednio z wypadku w dniu 21 lipca 2006r. Dzieci poradziły sobie z przeżywaną traumą w sposób samoistny, uruchamiając potencjał psychologiczny konieczny do adaptacji do sytuacji stresowej.

dowód: opinie psychologiczne sporządzone przez biegłego psychologa A. M. k. 109112 co do M. K. ; k. 113-116 co do D. K. ; k. 117-120 co doP. K. (1)

<u>Sąd zważył, co następuje:</u>

Powyższy stan faktyczny był bezsporny w zakresie zdarzenia skutkującego odpowiedzialnością pozwanego, co do zasady. Znajdował on także w tym zakresie oparcie w ustaleniach skazującego wyroku karnego oraz skróconego odpisu aktu zgonu, dołączonych do pozwu.

W pozostałej części, dotyczącej relacji pomiędzy zmarłym S. K. a powodami oraz skutków wypadku Sąd oparł się na zeznaniach powodów D. i P. O. ich matki I. K. – przedstawiciela ustawowego M. K. oraz na dokumentach prywatnych i urzędowych zaoferowanych przez stronę powodową.

Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Na wstępie podnieść należy, że żadna ze stron niniejszego sporu nie kwestionowała autentyczności oraz wiarygodności dokumentów przedłożonych do akt sprawy. Wobec powyższego korzystają one w pełni z domniemań wskazanych w art. 244 § 1 oraz 245 k.p.c.

Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Do dokumentów tych Sąd zaliczył wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 22 grudnia 2006 r. w którym sprawcę wypadku z dnia 21 lipca 2006r. uznano winnym śmierci S. K. oraz skrócony odpis aktu zgonu.

Dokumenty prywatne Sąd uznał za w pełni wiarygodne. Zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowiły one dowód tego, że osoba, która je podpisała złożyła oświadczenia w nich zawarte. Do dokumentów tych zaliczył Sąd również decyzje pozwanego z dnia 3 kwietnia 2014r. dotyczące zgłoszonych przez powodów roszczeń w związku ze śmiercią ojca S. K..

Sąd uznał za wiarygodne wyjaśnienia złożone przez powodów P. K. (1) i I. K. słuchanych na rozprawie w dniu 20.10.2015r. oraz D. K. słuchanej w dniu 16.02.2016r. w charakterze stron na okoliczność wypadku z dnia 21 lipca 2006r. w którym śmierć poniósł S. K. , doznanych przez nich cierpień po jego śmierci, więzi emocjonalnych łączących ich ze zmarłym, ich sytuacji życiowej i stanu psychicznego po jego śmierci. W tym zakresie zeznania były spójne, logiczne i nie było powodu, aby odmówić im wiary co do postrzegania relacji z ojcem przez małoletnie dzieci, które wyrażały swoją głęboką i bezwarunkową miłość do ojca mimo, że nie mieszkali razem już od 4 lat przed wypadkiem z powodu rozwodu rodziców. Istotne jest ,że zmarły mieszkał w P. w mieszkaniu po rodzicach i miał nową relację z kobietą, w P. także został pochowany. Również relacje o codziennych odwiedzinach i wspólnych spacerach są obarczone dozą subiektywnej relacji , skoro ojciec pracował zawodowo a przyjeżdżał w odwiedziny korzystając z komunikacji publicznej lub roweru. Jednakże nie sposób odmówić wiarygodności istnieniu silnych , emocjonalnych więzi małoletnich powodów ze swoim ojcem , co zostało wzmocnione poczuciem straty po jego nagłej i niespodziewanej śmierci.

<u>Zadośćuczynienie</u>

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku oraz krzywdę, jakiej powodowie doznali wskutek śmierci ojca S. K., którego wypadek ze skutkiem śmiertelnym miał miejsce przed wejściem wżycie przepisu art. 446 § 4 k.c..

Zgodnie z art. 822 §1 k.c. stanowiącym podstawę odpowiedzialności pozwanego wobec powodów, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast art. 34 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu (...) i Polskim Biurze (...)w brzmieniu na dzień zdarzenia (Dz.U. z 2003r., nr 124, poz. 1152 z późn. zm. – dalej powoływana jako: „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych") stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Ubezpieczeniem jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej (tj. ważnej umowy ubezpieczenia OC), wyrządziła szkodę ruchem tego pojazdu.

Taką odpowiedzialność ponosił pozwany z uwagi na wystąpienie okoliczności uzasadniających odpowiedzialność P. D. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za

doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zgodnie z jednolitą w tej chwili linią orzeczniczą, a wbrew argumentom pozwanego, już w świetle orzecznictwa sądów powszechnych (wyrok SA w W. z 22 lutego 2004 r., II ACa 641/03, Wokanda 2004/9/44) oraz SN (wyrok SN z 11 kwietnia 2006 r., I CSK 159/05, LEX nr 371773) jeszcze na gruncie art. 24 w zw. z art. 448 k.c. - tj. przed nowelizacją art. 446 k.c. ustawą z dnia z 30 maja 2008r. o zmianie m.in. ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. z 2008 r. Nr 116, poz. 731), polegającej na dodaniu do tego przepisu §4 z dniem 3 sierpnia 2008r. - formułowano tezy o ochronie tak doniosłych dóbr osobistych, jak prawo do życia w rodzinie, prawa do życia w związku małżeńskim, posiadania obojga rodziców, czy życia w pełnej rodzinie (wyrok SA w G. z 14 grudnia 2007 r., I ACa 1137/07, POSAG 2008/1/50, wyrok SA w Łodzi z 15 lipca 2010 r., I ACa 437/10).

Wątpliwości w tym względzie rozwiewa uchwała Sądu Najwyższego z 22 października 2010r., III CZP 76/10, LEX nr 604152, w świetle której najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 §1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r., a następnie wyrok SN z 11 maja 2011r., I CSK 621/10, LEX nr 848128, potwierdzający powołaną tezę i stwierdzający dodatkowo, że wprowadzenie art. 446 §4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania.

Przepisy art. 24 §1 k.c. i art. 448 k.c. stanowią zatem podstawę do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez bliskich członków rodziny zmarłej, jednakże tylko tych, którzy wykażą, że pomiędzy zmarłym a nimi istniała szczególnego rodzaju bliska więź. Takimi członkami rodziny bezsprzecznie byli powodowie, syn, wnuki, synowa oraz żona wnuka zmarłej R. G., którzy w toku niniejszego procesu wykazali, że pomiędzy nimi a zmarłą istniała silna więź emocjonalna.

Sąd nie miał wątpliwości, że powodowe doznali bardzo bolesnej straty, wynikającej ze śmierci ojca S. K. , dlatego też przyznanie im zadośćuczynienia Sąd uznał za uzasadnione, co do zasady.

Krzywdą wyrządzoną bliskim zmarłego jest naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Niewątpliwym było, że zmarły S. K. był najbliższą osobą dla trójki swoich małoletnich dzieci, którzy w świetle przedstawionych okoliczności mieli powody by być szczęśliwi z utrzymywanych z nim bliskich relacji i mieć nadzieję, że relacje te będą utrzymywane jeszcze przez wiele lat. Sąd uznał, że powodowie bezsprzecznie wykazali, iż pomiędzy nimi a zmarłym zachodziła szczególna, bliska więź rodzinna, a jego nagła i tragiczna śmierć stanowiła dla powodów szok i negatywnie wpłynęła na ich stan emocjonalny.

W szczególności zaznaczyć należy, że wskutek tego nieszczęśliwego zdarzenia powodowie zostali bezpowrotnie pozbawieni więzi z ojcem , który choć po rozwodzie z ich matką, nadal utrzymywał z dziećmi bliskie relacje . Potwierdza to, iż niewątpliwie dzieci doznały poważnej straty w życiu rodzinnym , ponieważ bezpowrotnie utraciły jednego z rodziców .

Wobec powyższego oczywistym jest, że doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci więzi osobistej i rodzinnej ze zmarłym oraz prawa do życia w pełnej rodzinie.

W konsekwencji Sąd uznał, że przyznanie zadośćuczynienia jest jak najbardziej uzasadnione.

Istotą zadośćuczynienia jest jego związek z doznawaną przez poszkodowanego krzywdą przejawiającą się zarówno w cierpieniach fizycznych, to znaczy bólu jak również cierpieniach psychicznych, które objawiają się poprzez ujemne uczucia, poczucie stary, bezsilności, czy osamotnienia. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie doznanych cierpień i pieniężne zrekompensowanie doznanej przez poszkodowanego krzywdy. Jest to świadczenie o charakterze kompensacyjnym, które powinno stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość, jednak nie nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co oznacza, że powinno zostać utrzymane w rozsądnych granicach.

Rekompensata pieniężna ma stanowić jedynie rolę surogatu odszkodowania w klasycznym, cywilistycznym tego słowa znaczeniu, gdyż nie da się zrównoważyć w pełni uszczerbku niemajątkowego przy pomocy majątkowego środka ochrony, jakimi są pieniądze.

Oczywistym przy tym jest, że nie ma możliwości zrekompensowania w pełni świadczeniem pieniężnym śmierci osoby bliskiej, żadna bowiem kwota nie może nawet złagodzić bólu związanego z utratą najbliższych. Brak jest uniwersalnego miernika, który pozwala na ocenę czy wysokość przyznanego zadośćuczynienia jest odpowiednia. Krzywda ma charakter niemajątkowy i niemożliwym jest przeprowadzenie matematycznego przeliczenia jej zakresu na wysokość należnego świadczenia. Kryteria, od których ustawodawca uzależnił wysokość zadośćuczynienia nie są ostre i wymagają wnioskowania opartego na dokonaniu ocen konkretnych okoliczności i całokształtu danej sprawy.

W orzecznictwie i doktrynie wypracowane zostały jednak pewne wskazówki, w jaki sposób należy określać „odpowiednią sumę" zadośćuczynienia. Podkreśla się, że przewidziane w art. 448 k.c. zadośćuczynienie służy kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliżej, a zatem uszczerbku dotykającego subiektywnej sfery osobowości, uczuciowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia. Przy rozważaniach w zakresie wysokości należnego zadośćuczynienia nie można tracić także z pola widzenia, w jakim wieku znajdują się osoby poszkodowane i uprawnione oraz w jakich relacjach pozostawały miedzy sobą. Inna jest bowiem sytuacja po stracie rodzica czy też babci osoby małoletniej, która żyje we wspólnym gospodarstwie domowym z tym rodzicem (czy też babcią), a inna sytuacja osoby dorosłej, która nie funkcjonuje w ramach rodziny ze zmarłym.

Ze względu na powyższe każdy tego rodzaju przypadek, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia jest relacja zachodząca między zmarłym a dochodzącym roszczeń odszkodowawczych, należy oceniać indywidualnie, przy czym podkreślić trzeba, że bardzo trudnym jest poddawanie ocenie intensywności więzi, jaka między nimi istnieje.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że wszyscy powodowie na równym poziomie doznali krzywdy niezwykle bolesnej, której źródłem była strata najbliższej im osoby, będącej dla nich wsparciem w każdej sytuacji zarówno w dzieciństwie jak i w okresie dorosłego życia.

W ocenie Sądu śmierć S. K. odcisnęła takie samo piętno w sferze psychiki i przeżyć wszystkich powodów , którzy w chwili śmierci ojca mieli odpowiednio 11, 9 i 8 lat. Relacje pomiędzy dzieckiem a rodzicem niewątpliwie w każdym przypadku mają charakter szczególny i należą do najsilniejszych relacji jakie istnieją we wzajemnych relacjach pomiędzy członkami rodziny. Miłość dziecka do rodzica jest uczuciem bardzo subiektywnym. Sąd mając na uwadze całokształt niniejszej sprawy doszedł do wniosku, iż konsekwencją nagłej śmierci S. K. było naruszenie dobra osobistego jego dzieci : córek D. i M. i syna P. jakim było zerwanie więzi istniejącej między ojcem a dzieckiem. Jak wynika z poczynionych ustaleń, zmarły był w bliskich relacjach z dziećmi , mieli ze sobą stały kontakt, zmarły była dla nich autorytetem, stanowił wsparcie w życiu codziennym , pomagał materialnie. Razem spędzali często wolny czas, w tym również niedziele i święta. Poczucie krzywdy i żalu towarzyszyły tej stracie.) Strata ojca w tak młodym wieku spowodowała z pewnością pustkę w życiu wszystkich powodów , którą z trudem musieli odbudowywać w oparciu o relacje miedzy sobą i matką . Uwzględnił Sąd również stopień pogodzenia się powodów ze śmiercią ojca i włączenie się do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pobieranie nauki w szkole czy założenie własnej rodziny (tak w przypadku D. K.) Powodowie przeżywając żałobę nie korzystali z pomocy specjalisty z zakresu psychologii czy też psychiatrii, z traumą poradzili sobie sami przy pomocy matki.

Mając na względzie powyższe ustalenia i rozważania za uzasadnioną i adekwatną do wymiaru doznanej przez powodów krzywdy Sąd uznał kwotę zadośćuczynienia w wysokości odpowiednio:

- 80.000 zł na rzecz powoda P. K. (1) ;
- 80.000 zł na rzecz powódki D. K. ;
- 80.000 zł na rzecz powódki M. K. ;

wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 03 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty - o czym orzekł Sąd na podstawie powyżej przytoczonych przepisów jak w punktach I, II, III, sentencji wyroku, oddalając jednocześnie powództwo powyżej zasądzonych kwot tytułem zadośćuczynienia na zasadzie art. 448 k.c. a contrario, o czym orzekł Sąd w pkt IV sentencji wyroku. Zważyć należy ,że co do zasady odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. sąd zasądził zgodnie z żądaniem uzasadnienia pozwu od daty wydania przez pozwanego decyzji w zakresie odmowy przyznania zadośćuczynienia , co miało miejsce w dniu 3 kwietnia 2014r. – wynika to z dokumentów dołączonych do pozwu i samego uzasadnienia pozwu. Jednakże w samym żądaniu pozwu określono te daty jako 3 kwietnia 2013r. , więc w tym zakresie należało żądanie to skorygować przez oddalenie żądania odsetek przed dniem 3 kwietnia 2014r.

Powodowie ostatecznie wnosili o zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł dla każdego z powodów . Sąd ocenił, że świadczenie przyznane w takiej wysokości byłoby zbyt wygórowane. Zadośćuczynienie stanowi jednorazowe świadczenie, które ma złagodzić skutki doznanych cierpień. Wysokość zadośćuczynienia musi być rozważana indywidualnie i przedstawiać dla poszkodowanego odczuwalną wartość ekonomiczną. Kwota przyznana przez Sąd ma stanowić odczuwalną wartość, która zrekompensuje poniesioną przez powodów bolesną stratę, nie przekraczając jednak granic rozsądnej kwoty zadośćuczynienia. Ponadto w opinii Sądu relacje zmarłego z powodami, chociaż bardzo bliskie i nieocenione, nie wykraczały poza normalne ramy tego rodzaju relacji, jakie łączą najbliższych członków rodziny. Przy tym należy zważyć , że od śmierci ojca do daty wytoczenia powództwa minęło prawie 9 lat , powodowie D. i P. osiągnęli pełnoletniość a powódka M. K. stanie się pełnoletnia w sierpniu roku 2016r.

Koszty procesu:

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 i art.99 oraz 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c., uwzględniając zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu w zależności od wyniku procesu. Z uwagi na uwzględnienie powództwa w części, tj. w stosunku 40 % odnośnie każdego powodów (uwzględniono kwotę 80.000 zł wobec roszczenia w kwocie 200.000 zł), Sąd obciążył pozwanego uiszczonymi przez powodów w sprawie kosztami sądowymi w wyżej wskazanych proporcjach. Wobec powyższego w pkt V sentencji wyroku na podstawie cytowanych przepisów Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz każdego z powodów kwoty 4000 zł (stanowiącą 40 % od uiszczonej przez powodów kwoty opłaty stosunkowej od pozwu 10.000 zł)

Powodowie wygrali proces odpowiednio w stosunku 40 % a pozwany w 60% , zatem kolejno w pkt VI i VII orzeczono o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego i kosztów sądowych w postaci zaliczki 500 zł uiszczonej przez powodów na poczet wynagrodzenia biegłego psychologa (7217zł + 500zł x 40% = 3086,80 zł) stosownie do wyniku procesu. Pozwany wobec wygrania procesu w stosunku 60 % powinien otrzymać zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4330,02 zł (60% x 7217zł) Należne koszty zastępstwa procesowego obu stron wynikały z wartości przedmiotu sporu 3x 200.000zł =600.000 zł zatem ustalono je w wysokości 7200 zł na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. 490)